

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Kalapüügi innovatsioonitoetus” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus „Kalapüügi innovatsioonitoetus” kehtestatakse kalandusturu korraldamise seaduse (edaspidi *KTKS*) § 19 lõike 1 ja § 21 lõike 2 alusel.

Määruse eesmärk on „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020” (edaspidi *rakenduskava*) tõhus riiklik elluviimine ning innovatsiooni edendamine kalandussektoris.

Määruse koostamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469).

Määrus on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006/ ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011, millega kehtestatakse integreeritud merenduspoliitika edasiarendamist toetav programm (ELT L 321, 05.12.2011, lk 1–10), artikli 19 lõike 1 alusel Euroopa Komisjoni poolt heakskiidetud rakenduskavaga.

Eelnõu valmistas ette Maaeluministeeriumi kalamajandusosakonna kalanduse arengu büroo nõunik Reili Kivilo (tel 625 6525, reili.kivilo@agri.ee). Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Gregori Palm (tel 625 6206, gregori.palm@agri.ee) ja eelnõu keeleteimetaja on sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb 15 paragrahvist.

Eelnõu alusel antava toetuse peamine eesmärk on suurendada kalandussektori konkurentsivõimet ja majandustulemuste kasvu. Toetatavad tegevused on suunatud kalanduse konkurentsivõime suurendamisele innovatsiooni edendamise kaudu. Toetatavad tegevused viiakse ellu teadus- ja arendusastutuste poolt koostöös kalandussektori ettevõtjatega. Samuti on toetuse eesmärk tööhõive edendamine keskkonnasäästliku, ressursitõhusa, uuendusliku, konkurentsivõimelise ja teadmistel põhineva kalanduse toetamise kaudu. Toetuse erieesmärk on toetada tehnoloogilise arengu, innovatsiooni, sealhulgas energiatõhususe suurendamise ja teadmiste edasiandmise tõhustamist.

Eelnõu §-ga 1 sätestatakse määruse reguleerimisala. Määrusega kehtestatakse rakenduskava meetme „Kalapüügi innovatsioon” raames toetuse (edaspidi *toetus*) andmise ja kasutamise tingimused ja kord ning toetuse kasutamise kava koostamise tingimused ja kord.

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse toetatavad tegevused ja toetuse vorm.

Lõike 1 kohaselt antakse toetust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 26 lõikes 1 nimetatud tegevuse elluviimiseks, kui see tegevus on tooteinnovatsioon, turuinnovatsioon või protsessiinnovatsioon teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse § 2 punkti 5 tähenduses.

See tähendab, et toetuse saamiseks peab tegevus vastama kahele kriteeriumile. Esmalt peab tegevus olema innovatsioon Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 26 lõike 1 tähenduses. See tähendab, et tegevuse eesmärk peab olema välja töötada või võtta kasutusele uusi või oluliselt parendatud tooteid ja varustust, uusi või parendatud protsesse ja tehnikaid ning uusi või parendatud juhtimis- ja korraldussüsteeme, sealhulgas töötlemise ja turustamise tasandil. Teiseks peab tegevus olema kas toote-, turu- või protsessiinnovatsioon teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse § 2 lõike 5 tähenduses. Seega toetust ei anta sellise tegevuse elluviimiseks, mis on innovatsioon üksnes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 26 lõike 1 tähenduses või üksnes teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse § 2 punkti 5 tähenduses, vaid tegevus peab olema innovatsioon mõlema õigusakti tähenduses.

Lisaks eeltoodule peab tegevus aitama kaasa vähemalt ühe alltoodud eesmärgi saavutamisele:

- 1) kalavarude hea seisundi säilitamine;
- 2) säästlike ja keskkonnasõbralike lahenduste väljatöötamine kalapüügiks, mille all mõeldakse eelkõige alternatiivenergia ja energiasäästlikumate tehnoloogiate kasutuselevõttu;
- 3) uuenduslike tehnoloogiate väljatöötamine lisandväärtuse andmiseks kogu tarneahela ulatuses – selle eesmärgi all mõeldakse eelkõige uuenduslike tehnoloogiate arendamist kogu tarneahela ulatuses ehk püügist müügini;
- 4) uute kasutamata vee-elusressursside innovaatiline ja tõhus kasutamine, mille all peetakse silmas peamiselt sinise majanduskasvu võimalusi sinises biotehnoloogias nii inimtoiduna (nt funktsionaalne toit) kui ka muuks otstarbeks (nt kalasööt, farmaatsia, tervisetooted).

Täiendavalt on nimetatud eesmärke analüüsitud rakenduskava teises peatükis (SWOT-analüüs ja vajaduste kaardistamine).

Lõike 2 kohaselt viib toetatavat tegevust ellu vähemalt üks korraliselt evalveeritud teadus- ja arendusasutus teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse tähenduses (edaspidi *teadus- ja arendusasutus*), mis võrreldes eelmise programmiperioodiga tähendab seda, et toetust saavad taotleda lisaks riiklikele ka eraõiguslikud teadus- ja arendusasutused, kui nad on korraliselt evalveeritud. Lisaks teadus- ja arendusasutusele peab tegevuse elluviimisel osalema vähemalt kolm kalandussektori ettevõtjat. Eesmärk on suurendada ettevõtjate ning teadus- ja arendusasutuste vahelist koostööd, pakkumaks ettevõtjatele praktikas realselt rakendatavaid innovaatilisi lahendusi ja teenuseid.

Kui leidub teemasid, mis on innovaatilised ja aitavad täita eelmises lõigus kirjeldatud eesmärke, kuid ei leia sektoris piisava arvu ettevõtjate huvi, võib toetatavat tegevust ellu viia ka koostöös vähemate ettevõtjatega (vähemalt üks ettevõtja), kuid sellisel juhul peab see olema objektiivselt põhjendatud.

Lõike 3 kohaselt antakse toetust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 67 lõike 1 punktides a ja d sätestatud vormis. See tähendab, et toetust makstakse üksnes tegelikult tehtud abikõlblike kulude eest. Seega peab toetuse saaja tõendama, et on teinud toetatava tegevuse raames kulutusi ning et tehtud kulutused on abikõlblikud selle määruse § 4 tähenduses.

Samuti kohaldatakse toetatava tegevuse juures kindlamääralist rahastamist. Vajaduse sellise sätte järele tingib asjaolu, et toetatava tegevuse iseloomu arvestades on tõenäoline, et taotlejal

tekib tegevuse elluviimisel hulgaliselt väikeseid kulutusi (nagu näiteks kulud bürootarvetele), mille eraldi tõestamine oleks taotleja jaoks erakordselt ajamahukas ja koormav.

Eelnõu §-ga 3 on sätestatud, et omafinantseeringu minimaalne määr puudub. Tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 95 lõike 3 punktist a on toetuse määraks 100%. See tähendab, et taotlejal omafinantseeringu minimaalne määr puudub. Kuna tegemist on kollektiivse huvi ja uuenduslike tegevuse toetamisega, mille toetusmäär on 100%, tuleb toetatava tegevuse tulemused teha üldsusele kättesaadavaks, mis tähendab, et innovaatiliste lahenduste või uurimustööde tulemused avalikustatakse.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse kulude abikõlblikkus. Abikõlblik on kulu, mis on vajalik, mõistlik ja majanduslikult otstarbekas ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikliga 65. Abikõlblikud on üksnes need kulud, mis vastavad tegevuse eelarvele ja on tegevustega otseselt seotud ning kooskõlas kõikide õigusaktidega. Tegevuse kulud on põhjendatud, kui need on vajalikud kalandussektori üldist majandushuvi pakkuva tegevuse eesmärkide täitmiseks ja elluviimiseks ning kui tagatakse rahaliste vahendite kõige mõistlikum kasutamine. Tegevuse kulud on abikõlblikud, kui need tehakse abikõlblikul perioodil. Abikõlblikkuse periood on toetuse taotluse rahuldamise otsuses sätestatud ajavahemik, millal toetatava tegevused algavad ja lõpevad.

Lõikes 1 nimetatud kulude puhul ei ole tegemist ammendava loeteluga ning abikõlblikud võivad olla ka muud, selles lõikes nimetamata kulud, senikaua kui nad on vajalikud, mõistlikud ja majanduslikult otstarbekad ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikliga 65.

Lõike 2 kohaselt on abikõlblikud ka tegevuse elluviimisega seotud kaudsed kulud, milleks on kulud bürootarvetele, sidekulud, kontoritehnika, varustuse ja mööbli soetamise kulud, transpordikulud, kommunaalkulud, tööruumide rentimise kulud ning kaudsed personalikulud. Kaudsete personalikuludena käsitatakse näiteks raamatupidaja, sekretäri, personalitöötaja ja haldustöötaja tööjõukulusid.

Lõike 3 kohaselt hüvitatakse toetatava tegevuse elluviimise käigus tekkinud kaudne abikõlblik kulu ulatuses, mis ei ületa 15% lõikes 1 nimetatud abikõlblikust otsesest personalikulust. Kaudsete kulude hüvitamise korral toetuse väljamaksmisel kulu tegelikku maksumust ja tasumist ei tõendata ega kontrollita. Toetatava tegevuse rakendamisega otseselt seotud personalikuludeks loetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 26 lõikes 1 nimetatud tegevusi (otseselt) elluviiva töötaja tööjõukulu nagu palk, töötasu, lisatasu, preemia, puhkusetasu või puhkusetootus, mis vastab asutusesisesele palgajuhendile ja töö tasustamise juhendile ning on kooskõlas asutusesisese palgataseme või töötasuga proportsionaalselt tegevuse elluviimiseks kulunud ajaga, ametist vabastamise, töölepingu lõpetamise ja muu seadusest tulenev hüvitis, seadusest tulenevad maksud. Kui hüvitise maksmine on tinginud toetuse saaja tegevus või tegevusetus, siis selline hüvitis ei ole abikõlblik.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 68 lõike 1 punkt b sätestab juhised, kuidas arvutada otsest personalikulu (ingl *eligible direct staff costs*), selle kohaselt on vajalik eristada otsese ehk sisutegevusi tegeva personali ja kaudse ehk administreeriva personali kulusid.

Otsesed personalikulud on sellised kulud, mis on tehtud toetatavat tegevust elluviiva töötaja jaoks. Oluline on näidata seost toetatava tegevuse elluviimise ja töötaja tehtud töö vahel (näiteks tööajatabeli abil).

Kaudsed kulud on kulud, mis ei ole otseselt seotud põhitegevusega ning mida on keeruline jagada põhitegevuste ja muude tegevuste vahel. Selliste kulude hulgas on halduskulud, mille puhul on raske kindlaks määrata spetsiifilisele tegevusele kulunud summat, näiteks juhtimiskulud, värbamiskulud, raamatupidaja, vee- või elektrikulud, ruumide üürimise või rentimise kulud.

Kaudsed kulud on kulud bürootarvetele, sidekulud (sealhulgas interneti-, telefoni- ja postikulu), infotehnoloogia kulud, vajaliku kontoritehnika, varustuse ja mööbli ostmise kulud ning tööruumide rentimise kulud, samuti transpordikulu ja kommunaalkulud (sealhulgas küte, vesi, elekter).

Kui toetust makstakse otsestest personalikuludest arvestatud ühtse määra (15%) alusel kaudsete kulude hüvitamiseks, siis toetuse abikõlblik kogusumma arvutatakse järgmiselt: abikõlblike otseste personalikulude summast võetakse 15%. Näiteks kui otsene personalikulu on olnud 1000 eurot, siis kaudseid kulusid hüvitatakse kuni 150 euro ulatuses.

Toetuse väljamaksmiseks kasutatakse kindlamääralist rahastamise vormi (ingl *flat rate*). Tegemist on olulise kavandatava muudatusega võrreldes eelmise programmiperioodiga. Kui tegevuse elluviimisel tekib kaudseid kulusid, võib neid hüvitada ühtse määrana, mis on 15% abikõlblikest otsestest personalikuludest. Tegu on kulude lihtsustatud hüvitamisega, mille rakendamise eesmärk on lihtsustada menetlust valdkondades, kus on palju kuludokumente väikeste kulutuste kohta.

Otseste, kaudsete ja personalikulude definitsioon on täpsemalt toodud komisjoni juhendis Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidele ((European Structural and Investment (ESI) Funds) Guidance on Simplified Cost Options (SCOs): Flat rate financing, Standard scales of unit costs, Lump sums (under Articles 67 and 68 of Regulation (EU) No 1303/2013, Article 14(2) – (4) of Regulation (EU) No 1304/2013 and Article 19 of Regulation (EU) No 1299/2013).

Personalikulu hüvitatakse tegelike kulude alusel. Kui töötaja täidab lisaks rakenduskava meetme „Innovatsioon kalapüügil” raames toetatavatele tegevustele samas asutuses ka muid tööülesandeid, tõendatakse rakenduskava heaks töötatud aega üldjuhul tööajatabeliga.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse mitteabikõlblikud kulud. Olulise muudatusena on lisatud mitteabikõlbliku kulude loetellu punkt 4, mis ütleb et mitteabikõlblik on üle 2000 eurot maksva vara soetamise kulu, kui sama tegevuse elluviimiseks soetatud vara maksumus ilma käibemaksuta kokku ületab kahtekümmet protsenti tegevuse abikõlblikust kulust. Kõik tegevuse ellu viimisel tehtavad kulutused, mis ületavad 2000 eurot, nende kulude kogusumma ei tohi ületada toetatud tegevuse 20% tegevuse abikõlblikkuse kulust. See on tingitud asjaolust, et antud meetme raames nähakse toetuse saaja panust eelkõige uute teadmiste väljatöötamisse kui vara soetamisse. Oluline on ära märkida ka seda, et ajaliselt piiratud tegevuse raames, ei ole mõistlik ega põhjendatud soetada vara, mille amortisatsiooniaeg on pikem kui tegevuse kestvus. Ning vara, mida teadus- ja arendusasutus ostab toetatava tegevuse käigus, ei tohi minna tasuta ettevõtjale, see on käsitletav kui riigiabi andmine.

Eelnõu §-ga 6 sätestatakse toetuse andmise kava. Innovatsioonitoetust antakse toetuse kasutamise kava alusel. Toetuse kasutamise kava kinnitab minister KTKSi § 21 lõike 3 kohaselt käskkirjaga ning selles nähakse ette KTKSi § 21 lõike 3 punktides 1–3 sätestatu.

Toetuse kasutamise kava alusel võib toetust taotleda teadus- ja arendusasutus, kes on nimetatud toetuse kasutamise kavas. Positiivselt evalveeritud teadusasutuste nimekiri on avaldatud Eesti Teadusagentuuri kodulehel:

<http://www.etag.ee/tegevused/evalveerimine/korraline-evalveerimine/>.

Maaeluministerium avalikustab Ametlikes Teadaannetes ja oma veebilehel teate, milles kutsub asjakohaseid teadus- ja arendusasutusi esitama taotlust § 2 lõikes 1 nimetatud eesmärkide saavutamiseks suunatud tegevuste elluviimiseks ning nende nimetamiseks toetuse kasutamise kavas.

Teadus- ja arendusasutus, kes soovib taotleda enda nimetamist toetuse kasutamise kavasse, esitab teates nimetatud tähtjaks Maaeluministeriumile taotluse, mis sisaldab järgmiseid andmeid:

- 1) haldusmenetluse seaduse § 14 lõike 3 punktides 1, 3 ja 4 nimetatud andmed, mis hõlmab taotleja nime, taotluse esitamise kuupäeva, taotleja allkirja ja dokumendi kättetoimetamise soovitatavat viisi ning selleks vajalikke kontaktandmeid;
- 2) tegevuse nimetus, eesmärk ja elluviimise aeg. Elluviimise aeg esitatakse kuudes, näiteks 18 kuud;
- 3) tegevuse üksikasjalik kirjeldus, mille sisu on selgitatud lõikes 5;
- 4) esitatakse teadus- ja arendusasutuse ning kalandussektori ettevõtjate koostöö kirjeldus – selles punktis soovitakse näha lepingupoolte allkirjastatud koostöölepet, mis sisaldab endas tegevusest osavõtivate poolte andmeid ning kirjeldust, kuidas ja millega pooled panustavad tegevuse elluviimisesse;
- 5) andmed füüsiliste isikute kohta (nimi, ametikoht, asutus), kes tegevust vahetult ellu viivad, sealhulgas andmed nende hariduse ja teadustöö tulemuslikkuse kohta ning varasema kogemuse kohta sarnase tegevuse elluviimisel ning tööülesannete kirjeldus ja jaotus nende vahel;
- 6) tegevuse eelarve, kus abikõlblikud kulud on üksikasjalikult ja selgelt kirjeldatud ning põhjendatud – siin oodatakse kulude jaotuse esitamist järgmiselt: tegevuse otsene personalikulu, otsekulu, kaudne kulu (15% abikõlblikest otsestest personalikuludest), taotletav toetus kokku;
- 7) kui tegevuse raames soetatakse põhivara, siis põhjendus selle kohta, kuidas toetuse abil soetatud põhivara on seotud püstitatud eesmärgi saavutamise ja kuidas seda kasutatakse pärast toetatava tegevuse elluviimist;
- 8) kinnitus, et taotleja järgib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõike 1 punktides c ja d nimetatud nõudeid ega ole pannud toime sama artikli lõikes 3 nimetatud pettust.

Lõike 5 kohaselt peab taotluses tegevuse kirjeldus sisaldama vähemalt järgmist:

- 1) teave, millise § 2 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud eesmärgi saavutamisele tegevus kaasa aitab;
- 2) lisaselgitus selle kohta, kuidas tegevus, mida soovitakse ellu viia, aitab kaasa eesmärgi saavutamisele;
- 3) tegevuse üldteoreetiline taust ning seosed olemasolevate uuringute ja teadustöödega;
- 4) selgitus, milles seisneb tegevuse innovaatus;
- 5) rakendatavad meetodid ja meetodid ning oodatavad tulemused, sealhulgas tulemuste praktilise väärtuse kirjeldus ja analüüs;
- 6) vastavalt tegevuse pikkusele tegevuse elluviimise etapid kuude ja aastate arvestuses.

Taotluses esitatu tõendamiseks tuleb taotlejal esitada koos taotlusega järgmised dokumendid:

- 1) koostöökokkulepe tegevuse elluviimisel osalevate kalandussektori ettevõtjatega. Koostöökokkulepe esitatakse vabas vormis. Selle peamine eesmärk on ära näidata koostöös osalejad ja nende kohustused, sealhulgas panus tegevuse elluviimisel ning see peab olema lepingupoolte poolt allkirjastatud;
- 2) hinnakalkulatsioon või hanke korraldamist tõendavad dokumendid, mille alusel on koostatud tegevuse eelarve, kui teadus- ja arendusasutus on hankija riigihangete seaduse tähenduses. Taotluse esitamise hetkeks ei pea tingimata olema läbi viidud hankemenetlust, sel juhul piisab hinnakalkulatsiooni esitamisest;
- 3) hinnapakkumused, mille alusel on koostatud tegevuse eelarve, kui teadus- ja arendusasutusele ei kohaldata riigihangete seaduses sätestatud nõudeid.

Esmalt kontrollib Maaeluministeerium laekunud taotluste nõuetekohasust, kus taotlused registreeritakse ning seejärel kontrollitakse, kas esitatud taotlus on nõuetekohaselt täidetud ning esitatud koos kõigi nõutud lisadega. Juhul, kui taotlus vajab täiendamist, teavitatakse taotlejat sellest ning antakse aeg puuduste kõrvaldamiseks. Nõuetekohaseid taotlusi hindab Maaeluministeerium §-s 7 sätestatud hindamiskriteeriumite alusel ja moodustab paremusjärjestuse, lugedes paremaks sellise taotluse, mis on saanud suurema koondhinde. Koondhinne saadakse hindepunktide liitmisel. Võrdsete koondhinnetega taotluste puhul eelistatakse taotlust, mis on saanud rohkem hindepunkte tegevuse põhjendatuse ja meetme mõju eesmärkide saavutamise (§ 7 lõike 1 punktis 1) kriteeriumi eest. Kui ka seejärel on veel taotlusi, mis on saanud nimetatud hindamiskriteeriumi eest võrdselt hindepunkte, eelistatakse varem esitatud taotlust.

Toetuse kasutamise kavas nimetatakse teadus- ja arendusasutus, kes võib kava alusel konkreetse tegevuse elluviimist taotleda.

Toetuse kasutamise kava kehtestatakse Maaeluministri käskkirjaga 40 tööpäeva jooksul arvates taotluse esitamise tähtaja lõppemisest. Toetuse kasutamise kava avalikustatakse Maaeluministeeriumi ja PRIA veebilehel kümne tööpäeva jooksul arvates kava kehtestamisest.

Eelnõu §-s 7 sätestatakse toetuse kasutamise kavasse nimetamise taotluse hindamiskriteeriumid.

Lõike 1 kohaselt hindab Maaeluministeerium toetuse kasutamise kavasse nimetamiseks taotlusi hindamisskaalal null kuni kaks hindepunkti järgmiste hindamiskriteeriumite alusel:

- 1) tegevuse põhjendatuse puhul hinnatakse tegevuse eesmärgi püstitust ja ettevalmistustöö kvaliteeti ning toetatava tegevuse eesmärkide saavutamiseks kavandatud tegevuskava asjakohasust ja põhjendatust ning kooskõla rakenduskavaga. Põhjendatusest lähtuva kriteeriumi puhul hinnatakse taotluses toodud tegevuse panust rakenduskavas esiletoodud vajaduste rahuldamisse. Tegevuse mõju puhul hinnatakse, kas taotluses kavandatud tegevus aitab kaasa meetme eesmärkide saavutamisele;
- 2) tegevuse kuluefektiivsuse puhul hinnatakse, kas taotluses kavandatud tegevuse eelarve on selge ja mõistlik. Peab olema selge, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve koostatud ning kas kavandatavad kulud on tegevuse elluviimiseks vajalikud ja mõistlikud;
- 3) teadus- ja arendusasutuse suutlikkuse puhul tegevus ellu viia hinnatakse taotleja või tema meeskonna suutlikkust, sealhulgas koostööd kalandussektori ettevõtjatega ning seda, kas taotleja on varem viinud ellu taotluses kavandatud tegevusele sarnanevaid tegevusi.

Eelnõu §-ga 8 sätestatakse nõuded hinnapakumuste kohta.

Selles paragrahvis sätestatud nõudeid täidab taotleja, kelle suhtes ei kohaldata riigihangete seaduses sätestatud nõudeid. See tähendab, et taotleja, kelle suhtes kohaldatakse riigihangete seaduses sätestatud nõudeid, peab oma tegevuses lähtuma riigihangete seaduses sätestatust.

Kui toetatava tegevuse raames kavandatava töö või teenuse käibemaksuta maksumus ületab 5000 eurot, küsib toetuse taotleja üksteisest sõltumatute ettevõtjate käest vähemalt kolm võrreldavat hinnapakumust koos tehniliste tingimuste loeteluga, mis osutavad tehnilisele spetsifikatsioonile (edaspidi *hinnapakumuse*). Taotleja võib küsida alla kolme hinnapakumuse, kui kolme hinnapakumuse küsimine ei ole objektiivsetel põhjustel võimalik. Taotleja peab esitama selle kohta põhjenduse. Objektiivse võimalikkuse hindamisel tuleb arvesse võtta konkreetse kauba, toote või teenuse eripära. Teatud liiki vara puhul, nagu näiteks kergesti riknev kaup, võib võrreldavate hinnapakumuste küsimine olla põhjendamatu, kui taotleja tegevuskoha läheduses ei paku võrreldavat teenust ükski teine teenusepakkuja. Kergesti transporditavate ja hästi säiliva kauba korral võib võrreldava hinnapakumuse küsimine olla

vajalik ka juhul, kui nimetatud kaupa pakub Eestis kõigest üks pakkuja, kuid seda on võimalik mõistliku pingutusega omandada välismaalt.

Toetuse taotleja ei või eespool kirjeldatud nõude eiramiseks jaotada osadeks toetatava tegevuse raames kavandatavat tööd või teenust või soetatavat vara, mis on funktsionaalselt koos toimiv või vajalik sama eesmärgi saavutamiseks. See tähendab, et üldjuhul ei tohi funktsionaalselt koos toimivat või sama eesmärgi saavutamiseks kavandatavat tööd, teenust või soetatavat vara osadeks jagada. Sellise tegevuse osadeks jaotamine ei ole keelatud, kuid sellisel juhul peab taotleja olema võimeline tõendama, et sellise osadeks jaotamise tingis objektiivne vajadus ning et seda pole tehtud eesmärgiga eirata nõuet võtta mitu hinnapakumust olukorras, kus kavandatava töö või teenuse käibemaksuta maksumus ületab 5000 eurot. Taotleja võib jagada osadeks sellist tööd või teenust, mille puhul ei teki ohtu, et ilma jagamiseta töö või teenuse summa ületaks 5000 eurot.

Toetuse taotleja ei või küsida hinnapakumust endaga seotud isiku käest. Seotud isiku määratlemisel lähtutakse tulumaksuseaduse §-s 8 sätestatust. Oluline on märkida, et tulumaksuseaduse § 8 ei sätesta ammendavat loetelu seotud isikutest, vaid seda tuleb hinnata igal juhul eraldi. Oluline on tuvastada, kas isikutel on ühine majanduslik huvi või kas ühel isikul on teise üle valitsev mõju.

Väljavalitud hinnapakumused ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase töö, teenuse või vara eest tasutava hinnaga. Taotleja ei pea valima odavaimat hinnapakumust, kui see on objektiivselt põhjendatud. Kui töö või teenus eeldab erilisi oskusi või turul puuduvad alternatiivsed valikuvariandid, ei pruugi hindade võrdlemine võimalik olla. See tuleb üksikasjalikult dokumenteerida, et tõendada teenuse teiselt pakkujalt ostmise võimatust. Hinnapakumused peavad olema omavahel võrreldavad, seetõttu on oluline hinnapakumuste küsimisel täpsustada toote või teenuse spetsiifilised tehnilised elemendid ja nõuded. Kui hinnapakumused ei ole omavahel võrreldavad, tuleb need uuesti võtta. Kui toetuse saaja on põhjendamatult valinud hinnapakumustest mitte odavaima pakumise, võib PRIA toetuse saaja nõusolekul arvestada toetuse soodsaimalt hinnapakumusest.

Eelnõu §-s 9 sätestatakse nõuded toetuse taotlejale ning taotlusele.

Toetuse taotleja peab vastama KTKSi § 27 lõikes 2 sätestatud nõuetele, mis on järgmised:

- 1) taotlejal on tegevuse elluviimiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 125 lõike 3 punktis d nimetatud suutlikkus. See tähendab, et taotlejal on haldus-, finants- ja toimimissuutlikkus investeringu elluviimiseks;
- 2) riigiabi või vähese tähtsusega abi taotlemise korral ei ole taotleja raskustes ettevõtja;
- 3) taotleja on varem riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud;
- 4) taotleja ei saa sama kulu hüvitamiseks raha riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest;
- 5) taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku suhtes ei ole algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust;
- 6) residendist taotleja tegevuskoht või mitteresidendist taotleja püsiv tegevuskoht maksukorralduse seaduse tähenduses on või hakkab pärast tegevuse elluviimist olema Eestis;
- 7) taotleja ei ole toime pannud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikes 1 või 3 nimetatud rikkumist;
- 8) taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku kohta ei ole karistusregistrisse kantud karistusandmeid karistusseadustiku §-s 209, 210, 211, 212, 213, 294, 296, 298, 298¹ või 300¹ sätestatud kuriteo toimepanemise eest.

Toetuse taotlus peab vastama KTKSi § 27 lõikes 4 sätestatud järgmistele nõuetele:

- 1) taotluses sisalduvad meetme tingimustes nõutud andmed ja sellele on lisatud nõutud dokumendid;
- 2) toetust taotletakse meetme tingimustes sätestatud toetatava tegevuse kohta;
- 3) taotletava toetuse suurus ei ületa meetme tingimustes sätestatud toetuse maksimaalset suurus;
- 4) taotluses esitatud andmed on täielikud ja õiged.

Maaeluministerium edastab PRIA-le andmed ja neid tõendavad dokumendid, mille taotleja esitas Maaeluministeriumile § 6 lõikes 4 nimetatud toetuse kasutamise kavasse nimetamiseks taotlemisel ning mis omavad tähendust edaspidi toetuse taotluse lahendamisel. Tegemist on protsessi lihtsustamisega eelkõige taotleja jaoks. Taotleja ei pea esitama taotlust samal kujul kaks korda nii Maaeluministeriumile kui ka PRIA-le.

Kui taotleja on kantud tegevuse elluviijana toetuse kasutamise kavasse, saab ta PRIA-le kirjaliku taotluse, milles sisalduvad haldusmenetluse seaduse § 14 lõike 3 punktides 1- 4 nimetatud andmed.

Eelnõu §-s 10 sätestatakse toetuse taotluse menetlemise tingimused ja kord. PRIA kontrollib taotluses esitatud andmete õigsust ning taotleja, taotluse ja toetatava tegevuse vastavust toetuse saamise nõuetele, lähtudes KTKSi §-st 28 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikest 5. Samuti on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikest 5 tulenevalt oluline, et taotleja oleks esitanud kinnituse, et ta järgib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõike 1 punktides c ja d nimetatud nõudeid ega ole pannud toime sama artikli lõikes 3 nimetatud pettust.

Toetuse taotlust ei hinnata KTKSi § 29 alusel.

Eelnõu §-s 11 sätestatakse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine. Nõuetekohase taotluse rahuldamise otsuse teeb PRIA KTKSi § 30 lõike 5 alusel. Taotluse rahuldamata jätmise otsuse teeb PRIA KTKSi § 30 lõikes 9 sätestatud alustel. PRIA teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 20 tööpäeva jooksul arvates taotluse saamisest.

PRIA teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse taotlejale teatavaks kümne tööpäeva jooksul arvates otsuse tegemisest.

Eelnõu §-s 12 sätestatakse toetuse maksmise tingimused ja kord. Toetust makstakse üksnes abikõlblike kulude hüvitamiseks ning tingimusel, et toetuse saaja on tegevuse elluviimisel järginud kõiki ettenähtud nõudeid. Toetuse saaja peab olema soetatud vara, mille kulude hüvitamiseks ta taotleb toetuse maksmist, vastu võtnud ja selle eest tasunud. Töö või teenus, mille kulude hüvitamiseks taotletakse toetuse maksmist, peab olema lõpetatud ning toetuse saaja peab olema selle vastu võtnud ja selle eest tasunud. Kuludokumendi või rahalise kohustuse tasumist tõendava maksekorralduse või pangakonto väljavõtte ära kirjal näidatud tehingu sisu peab vastama arve väljastanud isiku hinnapakumusele.

Kui toetuse saaja töötaja, kellega seonduva tööjõukulu hüvitamiseks toetust taotletakse, täidab lisaks toetatava tegevusega seotud ülesannetele muid tööülesandeid, peab toetuse saaja pidama arvestust toetatava tegevusega seotud ülesannete täitmisele kulunud aja kohta. Arvestuse pidamine käib üldjuhul tööajatabeli alusel, kuid toetuse saaja võib kasutada mistahes arvestuse pidamise viisi seni, kuni on tagatud, et toetatava tegevusega seotud tööülesanded on muudest tööülesannetest selgelt eristatavad.

Toetuse maksmiseks esitab toetuse saaja pärast tegevuse täielikku või osadena elluviimist ja selle eest täielikult või osadena tasumist PRIA-le maksetaotluse, mis sisaldab järgmisi andmeid:

- 1) toetuse saaja nimi ja toetuse taotluse viitenumber;

- 2) periood, mille kohta maksetaotlus esitatakse;
- 3) elluviidud tegevuse abikõlblike kulude summa;
- 4) abikõlbliku kulu algdokumendi nimetus, number ja kuupäev ning abikõlbliku kulu summa.

Kui toetuse saaja taotleb kaudsete kulude hüvitamist, esitab ta lisaks vähemalt järgmised andmed otsese personalikulu kohta:

- 1) töötaja nimi;
- 2) lepingujärgne töötasu;
- 3) jooksval kalendrikuul toetatava tegevuse raames töötatud töötunnid lõikes 4 kirjeldatud töötaja kohta;
- 4) tegevust elluviiva töötaja tööjõukulu, mis vastab asutusesisesele palgajuhendile ja töö tasustamise juhendile ning on kooskõlas asutusesisese palgataseme või töötasuga või eksperdi tööjõukulu;
- 5) seadusest tulenevad maksud.

Toetuse saaja esitab koos maksetaotlusega dokumendid, mis on asjakohased tõendamaks vastavat kulu.

Eelnõu §-s 13 sätestatakse toetuse maksmine. PRIA teeb toetuse maksmise või maksmisest keeldumise otsuse 40 tööpäeva jooksul arvates § 12 lõigetes 5–7 nimetatud nõuetekohaste dokumentide saamisest. Pärast toetuse maksmise või maksmisest keeldumise otsuse tegemist teavitab PRIA toetuse saajat enda otsusest kümne tööpäeva jooksul.

Eelnõu §-ga 14 sätestatakse toetuse saaja kohustused.

Lõike 1 kohaselt on toetuse saajal kohustus kasutada toetust sihtotstarbeliselt ja mõistlikult ning kõige säästlikumal viisil, järgides toetatava tegevuse elluviimisel KTKSis, selles määruuses ja toetuse kasutamise kavas sätestatud asjakohaseid nõudeid. Toetuse sihtotstarbeline kasutamine tähendab, et kõik tehtud kulutused peavad olema suunatud toetatava tegevuse elluviimisele. Toetuse kasutamise mõistlikkuse all tuleb ennekõike hinnata, kuidas käitused samas olukorras teised, seaduskuulekad ja heas usus tegutsevad isikud. Lisaks sellele tuleb mõistlikkuse sisustamisel arvesse võtta kohtute asjakohaseid seisukohti. Toetuse saajal on kohustus kasutada toetust kõige säästlikumal viisil. See ei tähenda, et toetuse saaja peab igal juhul eelistama kõige odavamaid väljaminekuid, vaid kulutuste tegemisel tuleb näha ette vaid need kulutused, mis on toetatava tegevuse elluviimiseks vajalikud ning võimaldavad toetatavat tegevust ka efektiivselt ellu viia.

Lõike 2 kohaselt peab toetuse saaja tagama toetatava tegevuse elluviimise raames soetatud põhivara säilimise ja sihtotstarbelise kasutamise vähemalt viie aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetuseosa väljamaksmisest.

Lõike 3 kohaselt peab toetuse saaja tagama, et tema raamatupidamises on toetatava tegevuse kulusid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest selgelt eristatavad. Sätte eesmärk on vähendada toetuse maksmisel vigade tekkimise riski. Kui toetuse saaja raamatupidamises on toetatava tegevuse ja toetatava tegevusega mitteseotud kulutused selgelt eristamata, suureneb risk, et toetuse saajale ei hüvitata toetatava tegevuse elluviimiseks tehtud kulutusi, kuna need pole toetatava tegevusega mitteseotud kuludest eristatavad. Samuti väheneb oht, et toetuse saajale makstakse ekslikult rohkem toetust, kui taotleja toetatava tegevuse elluviimisel kulutusi tegi.

Lõiked 4–6 sätestavad taotleja kohustuse esitada PRIA-le aruandeid toetatava tegevuse elluviimise kohta. Toetuse saajal on kohustus iga üheksa kuu tagant esitada PRIA-le vahearuanne, kus ta teavitab PRIA-t tehtud töödest, tegevuse edenemisest ning elluviidud ja kavandatavatest tegevustest. See kohustus algab hetkest, mil toetuse saaja asub ellu viima toetatavat tegevust. Toetuse tegevuse elluviimise aega hakatakse arvestama hetkest, mil toetuse

taotlejale on § 11 lõike 4 kohaselt tehtud teatavaks taotluse rahuldamise otsus. Lisaks vahearuandele esitab toetuse saaja pärast tegevuse elluviimist, kuid hiljemalt koos viimase maksetaotlusega, lõpparuande. Juhul kui toetuse saaja viib toetatava tegevuse ellu enne üheksa kuu möödumist, siis ei teki toetuse saajal vahearuande esitamise kohustust ning ta esitab PRIA-le üksnes lõpparuande.

Toetuse saajal on kohustus esitada PRIA-le aruandeid, sest varasem toetuste andmise praktika on tõestanud, et pikemaajaliste projektide puhul on vajalik tagada regulaarne teabe vahetamine taotleja ja PRIA vahel, et taotlejal oleks vajalik tugi toetatava tegevuse elluviimisel. Samuti võimaldab see teave PRIA-l paremini kavandada enda tegevusi.

Eelnõu §-ga 15 sätestatakse dokumentide säilitamise kohustus. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikkel 140 seab korraldusasutusele kohustuse teha Euroopa Kontrollikoja ja komisjonile kättesaadavaks sellised dokumendid, mis tõendavad fondide toetuse abil kantud kulusid. Sellest tulenevalt on toetuse saajal kohustus säilitada kulu abikõlblikust tõendavaid dokumente ja muid tõendeid. KTKSi § 34 lõige 2 sätestab selliste dokumentide säilitamise minimaalse tähtaja, milleks on neli aastat alates selle aasta 31. detsembrist, millal 30. juuni seisuga on kõikide projektis abikõlblikuks loetud kulude alusel toetus välja makstud. Sama lõike kohaselt võib dokumentide säilitamise tähtaega pikendada. Eelnõu § 15 lõige 1 sätestab, et dokumentide säilitamise pikkuseks on KTKSi §-s 34 nimetatud tähtaeg. Eelnõu lõike 2 kohaselt teavitab PRIA taotlejat lõikes 1 nimetatud tähtaja algusest ja lõpust.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006/ ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.05.2014, lk 1–66). Määrus on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469).

4. Määruse mõjud

Määrusel on teatav mõju majandusele, mõjutades kalanduse konkurentsivõimet ja majandustulemusi. Määruse alusel antava toetuse peamine eesmärk on kalanduse valdkonnas innovatsiooni edendamine, mis aitaks kalandussektoris kaasa konkurentsivõime suurendamisele. Uuenduseks on, et taotleja ehk teadus- ja arendusasutus peab leidma uuringu tegemiseks vähemalt kolm koostööpartnerit kalanduse ettevõtjate näol. Sellest tulenevalt on eeldatavad uuringu tulemused rohkem sektorile suunatud ning oodatav mõju sektorile seetõttu suurem.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Meetme rakendamise seotud kulud on abikõlblikud ning rahastatavad Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 26 rakendamisel on rakenduskavas ette nähtud vahendeid 5 066 667 eurot. Meetme raames antavat

toetust rahastatakse 75% ulatuses Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist ning 25% ulatuses Eesti Vabariigi riigieelarvest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemis EIS koostöölastamiseks ministeeriumidele ning täiendavaks arvamuse avaldamiseks PRIA-le. Kaitseministeerium, Välisministeerium, Kultuuriministeerium ja Sotsiaalministeerium koostöölastasid eelnõu vaikumisi. Eelnõu koostöölastasid Haridus- ja Teadusministeerium, Justiitsministeerium ja Siseministeerium. Määruse eelnõu kohta edastasid kommentaarid Rahandusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Keskkonnaministeerium, Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut, Eesti Maaülikool, Eesti Kala- ja Vähikasvatajate Liit ning PRIA.